

Baluwa ya Keli ya Paoli kwa Timoteyi Chilongole

Chitabu cha Timoteyi wa keli ndo baluwa ya keli kulawila kwa mtumigwa Paoli kwa mlanguswa wa heye Timoteyi. Baluwa ya keli ya Timoteyi nayandichigwa behi na kuduma kwa ukomu wa Paoli. Nayali mchinweng'ho ako Loma kuli mhela awo (2 Timoteyi 1:16). Paoli nayali yeganile lukami na Timoteyi na mhela weng'ha nayali yomchema kota mwanage (Ulole Wafilipi 2:22 na 1 Timoteyi 1:2 na 1:18). Ayi ndo imwe kuli zila baluwa zine zoyandiche mtumigwa Paoli kwa munhu nahaiwele kwa chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu. Baluwa zinji zidatu kota vila Timoteyi wa mwaluko na baluwa kwa Tito na baluwa kwa Filimeni.

Mhela baluwa ya keli ya Timoteyi vyoyandikwe, chilundo cha wanhu walingumkunda Kilistu ako kuli ulongozi wa Loma nawali wogazigwa heko. Acho ndo chiwalo mhela Paoli loyawele mchinweng'ho nayali yomkangaza nhumbula Timoteyi kota yemilile magazo. Kota kuli baluwa ya mwaluko, Paoli kangumlajiza Timoteyi kwa mbuli ya walangusa wa udesi (1 Timoteyi 1:16-18). Kahi nakamlonjela Timoteyi kota koza kuwa na magazo menji aho hamba (3:1).

Gali Mgati

Paoli kangwaluka kwa kumlamsa Timoteyi

(1:1-2) na hamba kangumkangaza nhumbula (1:3-18).

Hamba kangumhimiliza Timoteyi kwimilila mbuli zeng'ha zila (2:1-13).

Hamba kangumpa heye malajizo kwa chiwalo cha kumkunda Yesu Kilistu (2:14-26).

Hamba kangumkanya kwa malajizo kwa chiwalo cha mbuli zimlawila aho hamba na nzila ya kwidichila goya (3:1-4).

Paoli kangugomanyiza baluwa kwa malajizo ga heye kwa Timoteyi (4:9-24).

¹ Heni Paoli, mbele mtumigwa wa Yesu Kilistu kota vyoyaganile Nguluwi, Nguluwi nakandajiza ndiidamle mbuli yila ya ukomu yoyalagane kuli kilumba na Kilistu Yesu.

² Ndangukwandichila hegwe mwanangu yondikuganile Timoteyi.

Ndangukuganila kunoga kwa Nguluwi na isungu na kikala goya kulawila kwa Nguluwi Mhaza na Kilistu Yesu Mkulu wa hetwe.

Malumbo na ulonzi wa kukangaza nhumbula

³ Ndanguta malumbo Nguluwi yula yombebe kumkolela mijito kwa nhumbula ilihela nongwa kota vyowaditile wasekulu wa heni. Ndanguta malumbo Nguluwi chila hondikumbuchila kuli kulanda kwa heni, nechilo na nemisi.

⁴ Ndangukumbuchila mahozi ga hegwe na ndangugana ng'hatu kukona, leka memezwe na kusangalala.

⁵ Ndangukumbuchila makundo ga hegwe ga kukomya, makundo nayaweke nago papa wa

hegwe Loisi na kahi mayako Eunike. Ndan-gukunda kahi kota hegwe nagwe kwanago.

⁶ Ndo mina ndangukukumbusa uidite iwe ip-wituche yila ndolendole iwele mgati mwa hegwe, youpegwe na Nguluwi hala hondikuwichile moko wa heni.

⁷ Mina Muhe wotupegwe na Nguluwi hauwele wa kutudita tuwe tudumba, ila ndo yalingutu-galila mong'ho na igano na kilongoza twetwe.

⁸ Lelo uleche kona soni kulavya ulolezi kwa chiwalo cha Mkulu wa hetwe, na kahi uleche kona soni kwa chiwalo cha heni mbele mnweng'hwa kwa chiwalo cha heye. Ila wimilile kilumba kuli magazo kwa chiwalo cha Mbuli Inojile, kota hila ludali loupegwe na Nguluwi.

⁹ Heye nakatulohola, nakatuchema tuwe wanhu welile wa heye yuye, haiwele kwa chiwalo cha madito ga hetwe ganojile gotugaditile, ila kwa chiwalo cha majesa ga heye na isungu lya heye. Nakatugalila isungu alyo kukolela Kilistu Yesu kulawa katali isi loing'hali lumbigwa.

¹⁰ Ila isungu lya Nguluwi, ligubuligwa kwa hetwe sambu kwa kuya kwa heye mlohozi wa hetwe, Kilistu Yesu. Heye kadumya ludali lwa kubagama na kukolela Mbuli Inojile nakaugubula ukomu ulihela kubagama.

¹¹ Heni nyhaguligwa na Nguluwi ndiwe mtu-migwa na mlangusa kwa chiwalo cha kudamla Mbuli Inojile,

¹² kwa chiwalo acho, ndo mina ndangugazika kota ahi. Silingona soni kwa chiwalo acho, kwa vila ndimzela yula yondimkundile. Ndan-gukomya kota koweza kwamila chila choyamhele

mbaka zuwa lila hoyohiluka kahi.

¹³ Wibatilile goya ula ulanguso wa kukomya wondikulanguse gawe ulajilo kwa hegwe na kupona kuli makundo na igano lyako liwele kuli kilumba na Kilistu Yesu.

¹⁴ Vinhu vila vinojile vyoupegwe uvyamile kwa ludali lwa Muhe Yelile yalingikala mgati mwa hetwe.

¹⁵ Kota vyouvizelele, wanhu weng'ha walingikala kuli mkowa wa Asiya wandeka, hamwe na hewo wamumo Fugelo na Helimogene.

¹⁶ Mkulu yayonele isungu lukolo lwa Onesifolo, kwa vila nakang'hangaza nhumbula chila mhela, kahi nahambonele soni kwa vila nandali mchin-weng'ho,

¹⁷ ila hala du loyafichile muji wa Loma, nakaluka kumhala lukami mbaka kambona.

¹⁸ Mkulu yamonele isungu kwa zuwa lila lya utaguso! Nagwe kuvizela goya ng'hatu mbuli zila zeng'ha, Onesifolo loyanditile kula Efeso.

2

Mwamizi yanojile wa Kilistu Yesu

¹ Lelo hegwe mwanangu, uwe na ludali kuli kunoga kwa Nguluwi kotupegwe kuli kilumba na Kilistu Yesu.

² Uhole gala malanguso gouhuliche ndidamla hali walolezi wenji, ukawalanguse gago wanhu walingukundigwa, wala wawele woweza kuwalangusa wanji kahi.

³ Nagwe wimilile kuli magazoo hamwe na hetwe kota mkola mijito yanojile kwa Kilistu Yesu.

⁴ Mwamizi yawele kuli ngondo, kangiwika kutali na mijito ya kikala kwa chila zuwa, ila kangu-dita mijito ya kuli ngondo leka yaweze kumnojeza chilongozi wa wamizi.

⁵ Vivila munhu yalingitwanza na wayage kuli kubilima, howeza kusumya na kupegwa chonolo cha kusumya, mbaka yagomanjize malajizo gawichigwe.

⁶ Mlimi yalimile ng'hatu, kangulapigwa yawe wa mwaluko kupegwa mbeni.

⁷ Wijese aga gondilingukulonjela, mina Mkulu kokutanza uvizele chila chinhu.

⁸ Mkumbuchile Yesu Kilistu yazilipuligwe, nayali wa lukolo lwa Daudi, kota vyoilingulonga Mbuli Inojile yondilingudamla.

⁹ Na yila kwa chiwalo cha heye, heni ndangugazika na mbopigwa minyololo kota munhu yawele ngudita wihe, ila ulonzi wa Nguluwi hauweza kuwopigwa na minyololo.

¹⁰ Ahyo, ndangwimilila chila chinhu kwa chiwalo cha wala wahaguligwe na Nguluwi, leka hewo kahi wapegwe na ulohozi ulinguya kwa kukolela Yesu Kilistu, ula ulingigala ukulu wa mazuwa gose.

¹¹ Ulonzi awu ndo wa kukomya,
“Wone natubagama hamwe na Kilistu,
kahi tochikala hamwe na heye.

¹² Lotulutilila kwimilila,
kahi tolongoza hamwe na heye.
Hotumbela, kahi na heye kotubela hetwe.

¹³ Lotuwa wanhu hatuwele wa kukundigwa,
heye kangupona wakukundigwa mazuwa gose,
mina heye howeza kibela yuye.”

Chitumagwa yalingukundigwa hali Nguluwi

¹⁴ Lelo uwalonjele wanhu wa hegwe waleche kusemwa mbuli azi na kuwafunda hali Nguluwi waleche kitwanza kwa mbuli ya ulonzi. Kitwanza ako hakunojile, mina kwangigala hela kuwifya kukulu kwa wala walinguhulika.

¹⁵ Wikangaze kudita galingumnojeza Nguluwi uwe chitumagwa hambe yone soni kuli mijito ya heye na yawele kulangusa ulonzi wa kukomya wa Nguluwi kota vyoilinguganigwa.

¹⁶ Wiyuse na nhelo za chipoka na hazilingumnojeza Nguluwi, kwa vila azo zangonjeza kuwadita wanhu wekale kutali na Nguluwi.

¹⁷ Ulanguso awo ufanda kota chilonda chilingukula himahima na chilingudakula lukuli. Wanhu wamwe walanguse chinhu acho ndo Humenayo na Fileto.

¹⁸ Awa wajilila ng'hatu kutali na mbuli ya kukomya na wangukopola makundo ga wanhu kwa kulonga uzilipuko tulingubeteza mina ukoleka.

¹⁹ Ila kukomya kwa Nguluwi kwima nzinzili kota iganga lya msisi na mchanya mwake wandichigwa ulonzi awu, "Mkulu kanguwazela wala wawele wa heye," Na chila yalingulonga hewo ndo wa Mkulu, waleche wihe.

²⁰ Kuli ng'handanda ng'hulu kuna visaye na vinhu vya chila mbuli, vinji viditikwa kwa sendi na zhabu, zangutumiligwa chiuyeng'ha na vinji viditikwa kwa migodi na ilongo zangutumiligwa kwa mbuli za chila zuwa.

²¹ Lelo wone munhu yewiche yawe yelile kwa kibagula kutali na mbuli zihile, kowa chinhu

cha mijito ya uyeng'ha, kwa vila kahaguligwa na kangumnojeza Mkulu wa heye na kewika goya kwa chila mijito inojile.

²² Wiyuse na maya ga chisongolo, udite gatan-ganiche na makundo na igano na kikala goya hamwe na wanhu weng'ha wawele womlanda Mkulu kwa nhumbula ilihela nongwa.

²³ Wiyuse kitwanza kwa chipoka, uvizela kota ago gegalaga kilewa.

²⁴ Chitumagwa wa Mkulu halinguganigwa kilewa. Imgana yawe liholile kwa wanhu weng'ha, yavizelele kulangusa na yalingwimilila.

²⁵ Kanguganigwa yawakanye mholemhole wala walingumbela heye, kwa vila hanji Nguluwi kowapa mhumu ya kungalamchila heye, leka wakuzele kukomya.

²⁶ Ahyo, nyhala za hewo zowahiluchila kahi, nakuwadita wasulupuche kuli idiwa lya Limazoga yawagwilize na kuwadita wawinze goyalin-gugana.

3

Mazuwa ga kuduma

¹ Ukumbuchile kota, kuli mazuwa ga kuduma kowa na mhela wa magazo.

² Wanhu wowa wochigana yeng'ha, wawele ngugana ng'hatu sendi na wawele ngidaya na wawele ngilola na walingumliga Nguluwi na wawele hambe wawahulichize wahaza wa hewo na wohambe walonje malumbo na wohambe walingumfugamile Nguluwi.

³ Wanhu wohambe wagane kuhanyiswa na walihela isungu na wasonjelezi na walingulemwa kilingoza na wang'hanuche na walingugana kilewa choneche chiwele chinjile.

⁴ Wowo wowahinduka wayao na wawele na walingudita chinhu ne kijesa na wamemile ibamba na wogana kiheweza ng'hatu ne kumgana Nguluwi.

⁵ Kwa kuwalola, wokoneka kota wanhu walingumfugamila Nguluwi, ila wolema mong'ho wake. Wiyuse ng'hatu na wanhu awo.

⁶ Wanhu awo walutaga kuli ng'handanda za wanhu na kuwahada wadala wafililwe na walume wa hewo leka wawahulichize hewo. Wadala awo ndo wala wapoka wamemile mitunyo ja gehile na walingulongozwa kwa maya ga chila mbuli,

⁷ wadala awo wawele ngujeza kilangusa mazuwa gose, ila hawoweza ng'oo kuvizela kukomya.

⁸ Wanhu awo wangulema kukomya kota vila Yane na Yambule navyowambelile Musa. Wanhu awo luhala lwawo lwajilila na makundo ga hewo gajilila hela.

⁹ Wanhu awo, hawoweza kulutilila ng'hatu, mina upoka wa hewo wokoneka hazelu kwa weng'ha. Ndo vyoili kwa hewo Yane na Yambule.

Malajizo ga kugwisa chilasi

¹⁰ Hegwe, kuwinza ulanguso wa heni na vyondikale heni na mbuli ya heni kuli ukomu na Majesa ga heni na makundo na wimililo wa heni na igano lya heni na kubetezo kwa heni,

¹¹ kugaya kwa heni na magazoz gangu. Kugazela geng'ha gandawile ako Antiokiya na Ikonio na Lustila. Nanyimilila magazoz vikulu ng'hatu! Ila Mkulu nakandohola kuli mbuli azo zeng'ha.

¹² Chila munhu yalingugana kikala kuli ukomu wa kumnojeza Nguluwi kuli kilumba na Kilistu Yesu, kogazigwa.

¹³ Wanhu wehile na wahadi wowa wehile ng'hatu, wowahada wanji, nawo wawo wohadigwa.

¹⁴ Ila hegwe ulutilile kikala kuli kukomya kula ulanguswe naukundile ng'hatu. Kwa vila kuwazela goya wala nawakulanguse,

¹⁵ kwangukumbuka kota kulawila vyouwele mwana, kugazela Maandiko Matakatifu gawele goweza ngukupa luhala lulingigala ulohozi kwa kukolela makundo gawele kwa Kilistu Yesu.

¹⁶ Maandiko Matakatifu gandichigwa kwa kuwichigwa Muhe wa Nguluwi na ganoga kwa kulangusa kukomya na kukanya wanhu kuli wihe wa hewo na kuwika goya wihe wowaditile na kuwalongoza wanhu wekale kuli ukomu wa kumnojeza Nguluwi,

¹⁷ leka munhu yalingumditila Nguluwi, yawe na chila chinhu choyalingugana kuli mijito ayo na ahyo yaweze goya kudita chila mijito inojile.

4

¹ Ndangukulajiza hali meho ga Nguluwi na hali meho ga Kilistu Yesu yowatagusa wanhu wawele wakomu na wabagame, na kwa vila kanguya kulongoza na heye ndo Mndewa,

² ndangukulajiza udamle awo usenga wa Ngu-luwi, ung'ang'anile kudamla kuli mhela unojile ama mhela haunojile na ung'anuche na kukanya na kuwakangaza nhumbula wanhu houwalan-gusa kwa wimililo weng'ha.

³ Mina, wokuya mhela uwele wanhu hawohulichiza ulanguso wa kukomya, ila wosangalaza maya gawo wawo na kikungajizila walangusa bwelele wowalonjela mbuli zila hela walingugana kuhulichiza.

⁴ Wolema kuuhulichiza kukomya, wogalam-chila ndano za udesi.

⁵ Ila, hegwe uwe wilolela kuli chila mbuli na wimilile magazo na ukole mijito ya munhu yalin-gudamla Mbuli Inojile na wime nzinzili kuli mijito ya hegwe kwa Nguluwi.

⁶ Mina mhela wa heni wa kubagama wabehi, na danda ya heni yojidigwa kota vila watambika walingujida nhambiko ya divai hali meho ga Ngu-luwi.

⁷ Ndikangaza kuli kubilima, ndita goya kota munhu yalingitwanza kuli kubilima na makundo ndigawika goya.

⁸ Na sambu ipona hela kupegwa chonolo chila cha kudita ganojile hali meho ga Nguluwi na chonolo acho ndopegwa zuwa lila na Mkulu yawele mtagusa yalingutagusa goya na haiwele heni hela, ila hamwe na wala weng'ha walingu-beteza kwa igano koneka kwa heye.

Paoli kangumlajiza Timoteyi

⁹ Wikangaze kuya kwa heni behi yiyi.

¹⁰ Mina Dema nakagana ng'hatu mbuli za isi ayi nakandeka kaza Tesalonike. Kilesike nakaluta Galatiya na Tito nakaluta Dalimatiya.

¹¹ Lukasi yaliyeka ndo yawele aha hamwe na heni. Umuhole Malichi uye na heye, kwa vila koweza kunhanza kuli mijito ja heni.

¹² Nandimlajiza Tukiko yalute kula Efeso.

¹³ Houkuya ndingalile ikoti lyangu nandililechile kwa Kalipo kula Tiloa, ndingalile kahi na vila vitabu, ng'hatu vila viditikwe kwa ngozi.

¹⁴ Yula mponzi yalinguchemigwa Alekizanda kanditila mbuli ya wihe winji, Mkulu komlipizila kwa ago madito ga heye.

¹⁵ Hegwe nagwe vivila wilolele na heye kwa vila nakaulema ng'hatu usenga wa hetwe.

¹⁶ Mhela londali ndichigombela hala mwaluko, kuduha munhu nayemile ubanzi wa heni, weng'ha nawandeka. Ndangumlanda Nguluwi yawosele nongwa kwa mbuli ayo.

¹⁷ Ila Mkulu nakekala hamwe na heni, nakamha ludali, mbaka nambeza kuudamla usenga weng'ha, leka wanhu hawawele Wayahudi wauhuliche, na ahyo nandoholigwa kuli utaguso wa kubagama kota vila kuloholigwa kuli mlomo wa isimba.

¹⁸ Mkulu kondohola na mbuli zeng'ha zihile na kunyholo aku yonyamila goya mbaka kuli undewa wa heye wa kilanga. Ukulu uwe wa heye mazuwa gose! Ena.

Ulamso wa kuduma

¹⁹ Uwalamse Pilisika na Akula, hamwe na lukolo lwa Onesifolo.

²⁰ Elasito nakapona ako kuli isi ya Kolinto, na heye Tilofimo nandimleka ako kuli isi ya Mileto kwa vila nayali mtamwa.

²¹ Udite himahima kuya mhela wa mbeho loung'hali kuya. Ebulo na Pude na Lino na Klaudia, vivila na wanhu weng'ha walingumkunda Kilistu wangukulamsani.

²² Mkulu yawe na hegwe kuli muhe wa hegwe. Kunoga kwa Nguluwi kuwe na hemwe mweng'ha.

**Ilagano Iya Katali, Ilagano Linyale kwa
Wanhu Weng'ha
The New Testament + Genesis in Vidunda**

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Vidunda

Translation by: Pioneer Bible Translators

The New Testament in Vidunda

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact www.pioneerbible.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

c584e819-507e-56ab-bbd8-53371c39d20d